

Sak 21/2018 Deling av data – Sluttbehandling konseptfase

Behandlingssak

Historikk/bakgrunn

[Difis tverrgående digitaliseringsstrategi](#) peker ut retningen for en offentlig forvaltning som er endringsvillig, deler og gjenbraker informasjon sikkert, effektivt, og har enklere dialog med brukerne. «Deling av data» er ett av tiltakene under satsingsområdet «Felles fundament».

Difi har i november 2018 ferdigstilt en konseptvalgutredning (KVU) for deling av data. KVU-en er utarbeidet etter gjeldende veileder fra Finansdepartementet (2010).

Utkast til KVU og hovedtrekkene i konseptene ble presentert i Skate 26.9.2018 sak 15/18. Beslutningen i Skate var:

- Skate ber Difi ta med seg innspillene gitt i møtet i det videre arbeidet.
- Difi inviterer de Skate-direktørene som ønsker det til en dialog før satsningsforslag sendes til KMD 31. oktober.
- Orientering om endelig KVU samt videre planlegging av og involvering i forprosjektfasen kommer opp i Skate 5.12.2018 slik at Skate kan gi sine innspill til den videre planlegging og gjennomføring av tiltaket.

Det er etter Skate-møtet 26.9.2018 gjennomført forankringsmøter med KMD og de seks av Skate-virksomhetene som ba om møte etter gjennomgangen i nevnte møte. KVU-en er justert og ferdigstilt basert på innspillene vi har fått.

Forslag til beslutning:

- Skate tar anbefalingene i KVU-en til orientering.
- Difi tar med seg innspillene fra Skate i den videre planleggingen av satsingen.

Presentasjon av saken

Konseptvalgutredning «Deling av data»

Vedlagt dette saksframlegget følger sammendraget av den endelige KVU-en. Det inneholder en oppsummering av KVU-ens situasjons- og behovsanalyse, krav og mål for arbeidet, mulighetsstudie av opprinnelige konsepter, og Oslo Economics' samfunnsøkonomiske analyse av de mest aktuelle konseptene og de anbefalinger som følger av denne. Hele KVU-en i endelig versjon ble oversendt Skate-virksomhetene ved deres representanter i Skates arbeidsutvalg (AU) 8.11.2018.

Formål, prosess og hovedinnhold i KVU-en

Formålet med KVU-en er å gjøre det enklere for offentlige og private virksomheter å få tilgang til og bruke offentlige data og informasjon. Dette gir grunnlag for brukerorienterte tjenester, en mer effektiv offentlig sektor og næringsutvikling i privat sektor. På denne måten kan potensialet som ligger i en datadrevet forvaltning og økonomi utnyttes, som blant annet påpekt av OECD i 2017: «*Utviklingen av en datadrevet offentlig sektor i Norge er en uutnyttet mulighet gitt høy grad av digitalisering både i det norske samfunnet, økonomien og offentlig sektor.*»

Difi har gjennomført utredningen som en åpen prosess med bred involvering av mer enn 200 interessenter, herunder virksomhetene i Skate, statlige, kommunale og private virksomheter, internasjonale aktører, og relevante nettverks- og interesseorganisasjoner. På bakgrunn av møtene og tilbakemeldingene har vi gjort viktige presiseringer og endringer i KVU-en. Valgt konsept berører mange interessenter og samarbeid på tvers av virksomheter er sentralt.

I utkastet til KVU som ble sendt på høringsrunde i Skate-virksomhetene før sommeren 2018, beskrev Difi ni konsepter, i tillegg til et nullalternativ, som omfatter pågående tiltak knyttet til datadeling, og nye tiltak som er besluttet igangsatt og har finansiering. Etter høringsrunden er det gjennomført en nedvalgprosess fra ni til tre konsepter, som er tatt videre til en samfunnsøkonomisk analyse gjennomført av Oslo Economics: Konsept 1 «Sentral tilrettelegging, lokalt ansvar», konsept 2 «Noe for enhver» og konsept 3 «Sentral styring, lokalt ansvar».

Konsept 1 realiserer for lite nytte til at Oslo Economics anbefaler dette. Konsept 3 realiserer om lag samme nytte som konsept 2, men med høyere kostnad og gjennomføringsrisiko. Det siste er spesielt knyttet til styringsvirkemidlene, som er unike for konseptet, og som kan gi økt risiko for at offentlig innovasjonskraft svekkes i forhold til konsept 2.

I valget mellom konsept 2 og 3 er det også et argument at konsept 3 kan sees på som en utvidelse av konsept 2. Det vil derfor være mulig å arbeide i retning av konsept 2, for så på et senere tidspunkt å vurdere om tiltakene er tilstrekkelig til at målsetningene nås. Konsept 3 kan således anses som en realopsjon, som kan realiseres helt eller delvis, når det er samlet mer kunnskap og erfaringer med virkningene av konsept 2.

Basert på høringsrunden og møter med Skate-virksomhetene er det noen hovedføringer som skal ligge til grunn for valgt konsept: Det skal utvikles med en smidig og trinnvis tilnærming, innovasjon skal fremdeles skje ute i virksomhetene, det skal bygge videre på og binde sammen eksisterende løsninger, brukeren skal stå i sentrum og data skal deles hvis man kan og skjermes hvis man må.

Difis anbefaling – «Tenke stort, starte smått»

Basert på Oslo Economics' analyse av samfunnsøkonomiske kostnader og nyttevirkninger og gjennomførte forankringsmøter med Skate-virksomheter som har ønsket det, anbefaler Difi å jobbe videre med konsept 2. Konseptet innebærer en ønsket utviklingsretning med en smidig tilnærming hvor vi tenker stort, starter smått og lærer for å skape verdi i form av resultater underveis.

Konsept 2 – Noe for enhver tar hensyn til at offentlige virksomheter er på ulike modenhetsnivåer og det utvikles felles tekniske løsninger og kompetansetiltak for de virksomhetene som ikke har kommet så langt. De modne virksomhetene gjennomfører sine planer, men vil fremdeles være viktige bidragsytere for å sikre tverrgående løsninger. Noe nasjonal koordinering og styring, i hovedsak gjennom etatsstyring og Digitaliseringsrundskrivet, vil ivareta sammenhengen mellom de sektorvise initiativene og de nyetablerte nasjonale fellesløsningene, samt sørge for at behovene til alle interessenter blir ivaretatt. Det bør etableres regelverk som stiller krav til at data deles hvis de kan og skjermes hvis de må.

Videre prosess

Difi fremmer satsingsforslag for 2020 til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) basert anbefalingene i KVVU-en. Vi starter nå planleggingen av en satsing basert på anbefalingene, og ønsker Skates innspill til det videre arbeidet. Vi foreslår at satsingen etter planleggingsfasen gjennomføres som et prosjekt der ulike tiltak og ansvarsområder blir fordelt til ulike virksomheter. Utgangspunktet er at det følger med midler ved tildeling av oppgaver. Difi vil sammen med virksomheter som ønsker å bidra benytte starten av 2019 til planlegging av satsingen.

Difi ønsker å samarbeide videre med Skate-virksomhetene og andre aktører om tiltaket. Dette er tatt opp i forankringsmøter. Vi ønsker deltakelse for å utarbeide et styringsdokument for prosjektet, og vil tidlig i 2019 sette ned arbeidsgrupper/tverrfaglige team som kan starte arbeidet med enkelte tiltak.

Anbefalingene i KVVU-en vil berøre mange virksomheter, og samarbeid i planleggingen vil være viktig for å sikre at ulike interesser blir ivaretatt. Det vil også være viktig å se anbefalingene i sammenheng med hva som allerede skjer i pågående prosjekter og/eller planlegges i andre virksomheter på de ulike områdene.

Saken vil bli framlagt av Steffen Sutorius
Saksframlegget er utarbeidet av Difi
Oslo, 19. november 2018

Vedlegg – Sammendraget fra konseptvalgutredningen «Deling av data»